

SLOVENSKI NAROD.

Izjava vsak dan popoldne, izvenredni mediji in prazniki.

Inservati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupčijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, preklic, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zentne ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišтво „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knafljeva ulica št. 5, pritično. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ volja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:

celoletno naprej plačan . . . K 300—
polletno . . . . . 150—
3 mesečno . . . . . 75—
1 . . . . . 25—

Pri morebitnem povzemanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici.
Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

V inozemstvu:

celoletno . . . . . K 480—
polletno . . . . . „240—
3 mesečno . . . . . „120—
1 . . . . . „40—

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in sadostno frankovane.

Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 1'20 K
Poštnina plačana v gotovini.

21. junija 1921 v Pragi.

»Dan groze« je imenovala češka zgodovina ta dan in za grozo so se ga spominjali prvi in pozni potomci onih »božjih bojevnikov«, ki so na ta dan padli kot žrtev velikega boja za svobodo domovine. Danes je tristoletnica tega strašnega dogodka, ko je 27 voditeljev češkega upora proti dunajskemu habsburškemu katoliškemu nasilju položilo svoje glave pod rabiljev meč. Svetovna zgodovina pozna malo enako grozljiv trenotek, kajti s temi 27 voditelji je bil obglavljen takorekoč ves narod, in kar je sledilo, je bila samo še dolga vrsta nasilij, krivic in umorov, ki jih je vršila katoliška soldateska nad premaganim narodom. Dan 21. junija 1621 pomeni vrhunec tragedije, ki se je začela z nastopom Husovim. Ime Husovo, ki ga je ožarjala kostniška grmada, je dvignilo ves narod na boj za »zakon božji«. L. 1421 obvladajo husiti svojo domovino in se pripravljajo na boj proti celi Evropi, ki jih je proglasila za krivoverce. Dvesto let traja boj za pravico in resnico. Odmeve boja je začutila neposredno tudi naša slovenska zemlja, naši reformatorji iščejo zvez s Čehi in naši plemiči se vežejo s češkimi v skupni boj proti habsburgovskemu absolutizmu. Toda po bitki pri Sisku je bila turška nevarnost premagana in Ferdinand je imel na Slovenskem lahek posel. Z l. 1600 je uničena slovenska reformacija. Sedaj se je obrnil ves boj proti Čehom. Dunajske jezuitske mahinacije so izruvale češko evangelijsko plemstvo, ki je branilo stare svoje državne pravice proti nasilju tujega kralja. Mera krivic je bila polna in l. 1618 so vrgli češki voditelji tri zastopnike dunajske vlade skozi okno iz praškega gradu. Začela se je vojna med Dunajem in Čehi. Češka vojska je pod Turnovim vodstvom parkrat stala prav pred Dunajem in je bila celo že v predmestjih — a manjkalo je odločnosti. Dragocen čas je bil zamujen. Med

I.

tem se je organizirala katoliška armada, dne 8. listopada 1620 je prišlo do bitke na Beli Gori — češka armada je bila premagana. Zmagovalci so imeli prosto pot — zasedli so Prago in pripravljali so krvavo maščevanje. Na Dunaju so si izmišljali najstrašnejše muke po špansko-inkvizitorskem načinu, da bi z njimi kaznovali uporni češki narod. Španski vojskovođa Huerta je svetoval Ferdinandu, naj da »vse brez izjeme pomori, da ne bo od tega brezverskega naroda niti sledu ostalo.« (Primerjaj nemški »ausrotten« v začetku svetovne vojne proti Srbiji!) Španski poslanik je zahteval »iztrebitev tega brezbožnega naroda, ki je žalil tako dolgo cesarsko visokost«. Kapucin Sabianus je pridigoval cesarju: »Z železnimi bičji jih bičaj in razbij jih kakor lončeno posodo.« Tako se je zgodilo. Za upravnike češke zemlje je bil imenovan Lichtenstein, ki se je vrjel z vso surovostjo nad ubogi narod. Katoliško plemstvo je bilo pred vsem za konfiskacijo imetja, ki so ga potem razdelili s tujci. Na unaju je bilo sestavljeno posebno sodišče. Mesca februarja l. 1621 so bili vsi češki voditelji zaprti v Pragi. Začela se je sodba. Bila je strašna, tako da so se je sodniki sami ustrašili: zato je Ferdinand izkazal »upornikom« milost, da so jih samo obglavili in obesili (dočim bi jih bili sicer žive razčetrtili, živim sekali roke, rezali jezike itd.). Spovednik dominikanec a Jesu Maria je pri pravil Ferdinandu, naj se ne boji podpisati obsodbe. (Ferdinand se je bal bolj Evrope nego Boga.) Ferdinand je podpisal: rekel je, da on ne sovraži »nevernikov«, ampak da jih ljubi, ker jih hoče izpreobrniti k pravi veri, če pa nočejo, jim pomaga z mučeništvom v njihova nebesa. Ko je podpisal, je šel na božjo pot v Marijo Zell in je daroval Mariji zlato krono. Dan sodbe je bil določen na 21. junij.

Dokument nasilstva.

Končno so se zganili tudi italijanski listi in pričeli nastopati proti nezasišanemu nasilju, ki so ga zaskrivila za časa zadnjih državnoborskih volitev fašisti nad našim narodom v Primorju, osobito v Istri.

Prinašamo danes izveček članka iz »Lavoratore«, glasila tržaških komunistov z dne 12. junija.

Volilni boj v Pulju. Vsaka propaganda neblokovev (pod pritiskom fašistov so osnovali vse itali-

janske meščanske stranke blok) je bila nemogoča. Dne 26. aprila so vdrli fašisti v sedež delavske organizacije v ulici Carducci in odnesli vse, kar jim je prišlo pod roke. Vsem prisotnim so pri tem seveda grozili z orožjem. Par dni pred volitvami so bili na ulicah nabiti lepaki: »Kdor ne glasuje za blok, ta bo kaznovan.« Dne 13. maja so fašisti z lučanjem bomb strahovali delavski okraj Sv. Polikarpa. Na dan volitev je bil zaupnik socialistične stranke Lucatello napaden, pretepen in nato so mu bile odvzete vse glasovnice. Z volilnimi izkaznicami, ki jih občina ni razdelila, so glasovali volilci, ki so že od doli svoj glas: na ta način so glasovali odsotni in mrtvi. Tovorni avtomobili so vozili fašiste s ponarejenimi izkaznicami glasovat v Gliznjan, Fazano in drugod, volilci iz teh krajev pa so prihajali skrivaj volit v Pulj.

V Prementuri, Fazani, Medulinu, Pomeru, Sišanu, Gliznjanu in drugih krajih puljske okolice so morali glasovati volilci javno. Kdor je hotel oditi v kamrico, je bil pretepen.

V Labinu so napadli fašisti divjaško volilce in kmete s samokresi in bombami in pregnali vse iz mesta. Zato je volilo od 3400 vpisanih volilcev samo 382.

V Opatiji so bile zaplenjene po vsem okraju vse socialistične glasovnice in tiskovine. Socialistični kandidat Fiorenti pa je bil strahovito pretepen. Na dan volitev so glasovali z izkaznicami, ki niso bile razdeljene, nacionalisti, ki so že volili.

Na Čresu so pretepli fašisti do krvi na ulicah in po stanovanjih zaupnike socialistične stranke, med njimi Negovetiča, Susana in Vitiča. Nešteto volilcev so prisilili, da odnehajo od vsakega političnega delovanja. Grožnje in pretep so bile sploh običajno sredstvo fašistov. Najhujše pa je bilo na dan volitev. Ker je bilo očitno, da je svoboda na volitev onemogočena, so sklenili, da se vzdržijo volitev. Ko so fašisti to izvedeli, so se navadili na volilce, jih lovili po mestu in jih potem siloma vlekli na volišča, kjer so jih prisilili, da volijo z blokom. »Lavoratore« našteva imena vseh, ki so bili k temu prisiljeni. Nasilje se je vršilo tako brezsrčno, da je celo predsednik komisije Baicich stavljal sam volilcu v kuverto glasovnico. V »Societe democratica«

je bila tvornica ponarejenih dokumentov, s katerimi so volili celo mladoletni. Da bi bil teror bolj koncentriran, je ustregla laška vlada fašistom in določila za ves otok eno samo volišče.

Upravičeno konča zato »Lavoratore socialista« svoj nepopoln register volilnih sleparij in nasilstev s pozivom, da vlada razveljavi istrske volitve, ker so popolnoma nepostavne. Poslanci, ki so bili proglaseni za izvoljene v Istri, ne predstavljajo izraza ljudske volje, temveč nasprotno le propagando na silne in okrutne manjšine. Te volitve so sramota, ki jo je treba izbrisati, ker so nedostojne civilizirane države.

Tako končuje italijanski list. Njegovo sodbo moremo smatrati le za milo, ker še vse drugačna grozodejstva so vršili fašisti nad Istri, ni, kakor pa jih opisuje »Lavoratore«. Seveda so se ta godila v prvi vrsti le nad našimi ljudmi in le pri meroma neznatno nad italijanskimi socialisti.

Vseeno pa je tudi že članek »Lavoratore« dokument, ki priča vsemu svetu, kako je pogazila sicer tako hvalisana kulturna Italija najprimitivnejše človeške pravice.

Politične vesti.

— Naredba o redu in spoštovanju države. Beograd, 17. junija. Minister pravde je izdelal naredbo o redu in spoštovanju države. Naredba vsebuje 24 členov. Na podlagi te naredbe se smatrajo vsa dejanja revolucionarnega značaja, pisarna in ustmena ter vsaka anarhistična in teroristična propaganda za zločin. Posebne stroge so odredbe proti vojaškim beguncem. Za ta zločina so odredene kazni od 1000 do 10.000 dinarjev in ječe od 10 do 20 let. Ta naredba bo objavljena še pred sprejetjem ustave in bo dobila zakonito moč na osnovi ustavnih prehodnih naredb.

Z druge strani poročajo iz Beograda: Posebna komisija, sestavljena iz delegatov ministrstva za notranje stvari, ministrstva pravde in ministrstva za socialno politiko je izdelala in včeraj izročila ministrskemu svetu načrt o »redu i radu«. Kakor je znano, je bila prošla leto izdelana uredba o »redu i radu«, ki pa ni bila primerna, zlasti radi tega, ker je bila izdelana popolnoma neodvisno od naših razmer in zakonov. Ta novi načrt je z ozirom na svojo izdelavo popolnoma akuelen ter so vanj sprejeta nekatera določila tujih držav, ki se tudi imajo boriti s protidržavno propagando. Končna določila v načrtu so izdelana na podlagi srbskega kazenskega zakona in poglavja, ki govori o veleizdaji. Po mnenju komisije so določila zelo dobra in efektivna, samo da niso izvrševalne oblasti srbskega kazenskega zakona dovolj strogo postopale. Izpremembe in dopolnitve v tem poglavju kazenskega zakona, ki govore o protidržavni propagandi (vleizdaji), se nanašajo povsem na kazensko postopanje in posebno na hitro in točno izvrševanje kazni. Po določilih tega zakona se morejo kazni podaljšati do 50 let, globe pa povečati do 100.000 dinarjev. Po tem zakonu bo pri komunistih koznjivo že samo izizvalno uporabljanje rdeče zastave ter vsako najmanjše delo, ki bi škodovalo ugledu države in njenih or-

ganov. To je važno tudi za ostale vrste protidržavne propagande. Kar se tiče propagande, ki se vrši potom tiska, ki je predvidena v tiskovnem zakonu, se ne bo presojalo po tem, temveč po kazenskem zakonu. Razen tega se izvršene nekatere izpremembe in dopolnitve tudi v zakonu o javni varnosti, zlasti z ozirom na razbojniško in roparsko akcijo v južnih krajih naše države. Pogosto se je tudi dogajalo, da so otroci vršili kaznjiva dejanja, ker pa se jih ni moglo pozvati na odgovor, so bili izpuščeni na svobodo. Med tem je v novi načrtu stavljeno določilo, da so starši odgovorni za kaznjiva dejanja svojih otrok. Končno so vstavljena v zakon tudi nekatera poostrena določila iz zakona o eksplozivnih snoveh. Ničesar ne bo smel brez opravljene potrebe in dovoljenja, ki ga bo izdajalo ministrstvo za notranje stvari, kupiti ali imeti eksplozivnih sredstev. Ta določila se nanašajo tudi na prodajalce eksplozivnih snovi. To so v glavnem določila, ki bodo stopila v veljavo, čim se sprejme ustava in ukine obznana, po določbah nove ustave in prehodnih odredbah.

— Skupščina zagrebske akademске omladine. Zagreb, 19. junija. Danes popoldne se je vršila na univerzi skupščina celokupne zagrebske akademске omladine ter se je na njej razpravljalo o imenu univerze. Stavili so se razni predlogi; tako je na primer frankovec Košutić stavljal predlog, da naj se zove zagrebska univerza »hrvatska univerza«; akademik Mirković je stavljal predlog, da naj se zove »Strossmayerjeva univerza«, več drugih je stavlilo predlog, da se imenuje zagrebska univerza »jugoslovensko vseučilišče v Zagrebu«, en akademik pa je stavljal predlog, da naj se imenuje po kralju Petru. Po daljši debati je bil s ogromno večino sprejet predlog, da naj se imenuje zagrebska univerza »jugoslovensko vseučilišče v Zagrebu«. Za »hrvatsko« univerzo je glasovalo samo pet akademikov. Stavila so je v tem

Balet.

Pravilni balet »Scherzade« po pripovedkah iz Tisoč in ene noči se izvaja po simfonični suiti Rimskega-Korzakova. Že sama glasba nudi prvovrstno umetniško užitek. Oprema — v nasprotju s primitivnostjo in odurnostjo godza v »Gozdnih vilah« — je vseskozi lepa; dekoracije g. V. Skrušnega so mojsterske, in barvah in arhitekturi velokusne. Izvajanje pa je po zaslugi g. Poljakove pomenjalo višek, ki ga je sploh dosegel naš balet. Kakor v »Gozdnih vilah« se je še prav posebno v »Scherzade« opazal blagodejni vpliv te pedagoški spretno režiserke: dejanje teče brez prestopa, nikjer ni praznote, nikdar občutka prisiljenosti ali celo dolgočasnosti. Vse sodelujoče sile so kakor elektrizirane, in vsakdo se trudi, da poda svoje najbolje. In ob vsej pestrosti barv vlada v slikah vseskozi harmonija; kostimi so lepi, maske šaha, sultana, indijskega princa, vezirja, evnuhov in sužnjev izvrstne, očitno dobro študirane in kombinirane.

Zopet je bila središče baleta g. Poljakova in kot tih, intrigantna protivnica gđ. Nikitina. »Scherzade« je modern balet, čegar dejanje teče naravno, mimično in pantomimično ter je le redko prepleten s klasiko. Kretnje nog so večinoma podrejene kretnjam ostalega telesa, in vse se odigrava skoraj kakor drama, ki jo sočasno interpretira glasba. »Lex Heintze« bi ne imela vzroka grajati niti enega giba ali prizora. Vendar vlada vseskozi Eros, sladkotrep, na ostrini noža koketno balancirajoč, igra-

kajoč se smrtjo, soparen in ciničen, čisto orientalski. Noblesa in diskretnost, s katero se odigrava vsa ta haremska istorija, je okusu g. Poljakove posebno na čast. Poleg nje, ki igra in pleše vse z umetniško vervo, in poleg gđ. Nikitine treba pohvaliti tudi vse ostale sultanove zene v dimijah, jašmahih in spenzirih. Izgledajo dobro, plešejo in glumijo graciozno in vedno smiselno. Slikovito figuro je postavil g. Strešnjevič, simpatičen, eleganten, prožen junak in kavaler, ki je v našem baletu čisto osamljen, zato neobhodno potreben.

»Scherzade« je dosegla največji uspeh, in ne dvomimo, da si jo tudi v prihodnji sezoni ogleda rad vsakdo; imel bo užitek ob lepoti dramatične pantomime v vzornih izvedbi in opremi ter ob ideji bogati glasbi, ki doraste do silnega efekta. In končno smo videli »Pieretina pajčolan«, pantomimo v treh dejanjih. Dunajski žid in madžarski žid sta ji avtorja. Spekulant. In v tem stilu se je pravilno uprizorila tudi pri nas. Zal, da brez uspeha. Stvar, je bila bržčas prvotno čisto realistična; iz spekulacije pa se je moral kak študent izpremeniti v pierota, kaka šivilja v pieretko, a kak dunajski branjevec v harlekina. Tako je postala drama pač interesantnejša, a tudi bolj bedasta. No, da, Schintzler se je spomnil starih mitoloških in romantičnih suletov, morda Hoffmanna in Puškina, zato operira z mrtvečevim duhom, ki se pojavlja na bledemeterski, dolgočasni veselici ob zaroki dunajskih filistrov.

In Dohnanyjeva (bržčas pravilno Dohnanega? — t. j. češko-slovaškega renezan-pomadžarjenca) glasba je tega libreta čisto

vrjedn. Zanimiva je le za hip, ko nastopita plesalki. Toda ne vem, če se ne motim: morda sta bili zanimivi le plesalki: Poljakova in Nikitina, dve zvezdi v mraku . . .

Morda bi pantomina, ki je po vsemogočem židovskemu vplivu zašla tudi na dunajsko bivšo dvorno opero, dosegla večji — morda celo velik uspeh, če bi bila opremljena z ženskimi toaletami vred prvovrstna, če bi izvajali glavne vloge rutinirani umetniki, prvovrstni mimiki in pantomimiki, če . . . če . . . če . . .

O teh »če« pisati je brezplodno po — toč!

Vzlic vsemu: gđ. Bežkova, ki se ni nikdar nikjer učila niti igranja niti plesanja, zasluži priznanje. Talent je, ki črpa vse zgolj iz sebe, iz svoje domišljije in lastne ambicije. Seveda je njen pierot včasih dolgočasen patron; toda tega ni kriva ona. V dolgih scenah stavi sama na sceni ter le v mimiki in z gestami izražati obup, samomorski sklep, nestrno pričakovanje, spominjanje na minolo srečo, to ni lahka stvar. Marsikateri deset- ali petnajstletni igralca-jubilarija bi spravljale take scene v zadrego. Gđ. Bežkova, naša Staša, pa je predvsem vrla bančna uradnica. Da se drži tako hrabro, da igra že tako naravno, okusno, čuvstveno ter — relativno — s toliko-rimi lastnimi domisleki, vse to dokazuje, da je prava hči vsemuzikalnega očeta.

Revnejša je pieretka gđ. Svobode. Pieretskega ni nič na njej, pač pa je prav ljubka dunajska grizeta, ki pada iz zadrege v zadrego, bega brez glave, odpira okna, prestavlja stole, a ne ve s svojo

mučno ulogo dosti početi. Vse to tudi pri njej ni osebna krivda. V drastičnih in komičnih ulogah je vedno na mestu. — Prijatelj Pierotovi? — No, če so to dunajski študentje z ljubkami . . . mi smo bili včasih pa le še objestnejši, odrezavejši v plesu in objemu . . .

Harlekin? — Gospod Pohan, koreograf in režiser, ga je predstavil čisto pravilno kot — dolgočasnega, brutalnega dunajskega filistra, kot kontrast Pierota, torej brez šika in elegancije, kot ničlo brez duha in srca, brez gracije in verve. Ob takem žensku mora nasteti zblazniti. In to Harlekin hoče in tako ga je g. Pohan igral. S tem je pokazal g. Pohan, da je skozin-skoz naturalist. Vendar bi mislil, da je bila njegova žrtev prevelika. Tudi to ulogo bi bil g. Strešnjevič oprnil vsaj nekoliko tudi z romantiko. Kar bi ji ne škodilo. Gospod Pohan ima neoporečen talent za groteskno, atletsko in akrobatično; tu je nedvomno prav široko polje njegove sposobnosti. Morda je tudi komik, zlasti v kostimu. Vsekakor je vidno, da ima lahko še obširen in hvalečen delokrog, če se končno začne tudi na našem baletnem polju energično delati in producirati. Treba je le repertoarja in neumornih skušenj. Da je naša publika hvaležna, a da ima tudi okus, ki dobro razločuje med umetnostjo in šarlatanstvom, se je pokazalo jasno prav letos. G. Pohan bo to gotovo rad in resno upošteval. Zelimostorej ruskega, francoskega in sploh romanskega baleta.

Druga o tem tragično pogorelem baletu menda ni povedati. Kvečjemu: ne pogrešali bi ga, če bi ga ne bilo . . .

Razpisal sem se nekoliko obširneje o baletni umetnosti. Zdi se mi namreč, da bi lahko balet dobrodejno vplival na našo pu, bliko vseh slojev. Kulture telesne pri nas ni dovolj. Gaji jo le »Sokola«, ki je sprejel na svoj program tudi ritmične ples. Dr. V. Murnik postopa čisto v duhu baleta: giba in kretnje naj izražajo vsebino glasbe. Balet vzgaja gracijo, smisel za ritem in linijo, za lepoto in harmonijo telesa in njegovega gibanja.

Saj je čudno, kako malo čuta imajo nekateri ljudje za držanje telesa, za hojo, za kretanje rok. Drže se zgrbljeno, koračijo kot divjaki in mahajo z rokami kakor mlini na veter. In če vidiš z lehkotno gracijo stopajočo žensko, ki nosi glavo po človeško, torej dvignjeno, trdiš, da je ošabna! Pravijo — prosim, drugi pravijo, ne jaz, ki sem vedno galanten mož! — da ima premmogo naš deklet grdo hojo: v členkih vtrhalo in stopala nekako vlačijo za seboj! Tako pravijo drugi: jaz sem oženjen, zato dekletom sploh ne ogledujem nožic, prosim! — In pravijo, da je med dekleti preveč enostranskih ali z vdrtimi prsti: vse zaradi slabega držanja.

Morda bo dober balet na vse te hibe vplival vzgojno. Ker naše deklice so tudi rade lepe in tudi ljubijo ples, gracijo, lepoto. Samo nihče jim ne pokaže, kako treba. Ej, ljubljanski bon-ton, ljubljanski »to se ne spodobi in ljubljanski ecclesiastical scrutiny« ter ljubljanska lex Heintze: ogromno snovi za nov feljton!

M. M.

(Konec.)

mislu tudi resolucija, ki se je odpo-
alala ministrstvu v Beogradu in v kateri
se prosi, da se naj to ime tudi službe-
no uvede ter reši to vprašanje tudi na
ostalih univerzah naše kraljevine. Nato
je prišlo med večino in radikalnim aka-
demskim klubom »Slovenski Jug« do
ostrega konflikta, ker je ta radikalni
klub v imenu celokupne akademске
omladine poslal v Beograd pred dalje
časa brzojavko, v kateri zahteva ime-
novanje SHS. Sprejela se je tudi reso-
lucija, v kateri se izrecno konstatira,
da je bila dotična brzojavka odposlana
samo v imenu radikalnega akademске
kluba, nikakor pa ne v imenu celo-
kupne zagrebške akademске omladine.
— Pašićeva pogajanja. Ministrski
predsednik Nikola Pašić se že nekoliko
dni pogaja s socialnimi demokrati, na-
rodnimi socialistami in republikanci.
Ministrski predsednik Nikola Pašić bi
hotel, da vstopijo socialni demokrati v
vlado, narodna socialisti in republi-
kanci pa da bi vodili lojalno opozicijo.
Veruje se, da bo ustava sprejeta v sre-

do in da je Pašić zagotovil večino 220
glasov.

— O Baroju in oblastih. Na seji
ministrskega sveta 17. t. m. je poročal
ministrski predsednik Nikola Pašić o
pogajanjih glede Reke in Baroja. Pri-
tem je naglašal, da se ni s Italijo skle-
njen noben sporazum. V razpravi o
prehodnih naredbah se je dosegel spo-
razum, da se črta člen 35, to je, da se
imajo sestaviti oblasti. Sporazum se ni
mogel doseči glede čl. 35. Sklenilo se
je, da se posveta v Beogradu minister
dr. Kumanudi in dr. Velisar Janković
radi morebitnega glasovanja o ustavi,
ki bo bržkone v četrtek.

— Madžarska se udeležila konferen-
ce v Portoroču. Kakor doznava mad-
žarski dopisni urad s merodajne stra-
ni, je madžarska vlada dobila povabilo,
naj se udeležijo konferenke nasled-
stvenih držav avstro-ogorske monar-
hije, ki se prične 2. julija v Portoroču.
Madžarska vlada je sprejela to pova-
bilo in bo na konferenci zastopana.
Druga poročila ne odgovarjajo resnici.

giblje politiki podpiranja Grkov
proti kemalistom in sploh proti
Turčiji, proti kateri podpira tudi
Arabce.

Klerikalizem v občini.

Velikanski krik in vik so dvignili
klerikalci ob občinskih volitvah. Hu-
dič, pekle in nebesa in avtonomija so
bila gesla na klerikalnih praporjih. Ko
so doživeli svoj polom v občini, so ga
hotel prikriti z lažljivimi poročili o
zmagah. Toda žalostni del rožnega ven-
ca prihaja na vrsto: O klerikalnem go-
spodarstvu v občini se odkrivajo take
reči, da mora biti vseh poštenih občan-
arjev v klerikalnih občinah z bivšimi
klerikalnimi odborniki v celoti. Za
klerikalnega župana in klerikalne ob-
činske odbornike navajajo naslednja ob-
činske red, ki predpisuje vsako leto
redni računski zaključek in proračun
za prihodnje leto. Občinsko blaginjo je
marsikje župan. Susteršičev znanik,
jednostavno zamenjal s svojo denarni-
ko. Zapisovalo se ni, kaj je občina in-
kasirala, kaj izdala. Za cela leta manj-
kajo sploh znanstveni občinskih sej, ki
se marsikje niti niso vršile. Vse polno
je zapisnikov, ki so spisani kasneje,
kot so se vršile seje, vse polno je ta-
kih, ki so kratkoma falsificirani
(lažnivi potvorniki). Marsikje so se
vršile seje klerikalnih občinskih od-
bornikov na ta način, da so se sešli žu-
pan in par odbornikov ter se zmenili
v družbi župnika in kaplana kako bodo
občino ogoljufali za njene naprave
(poslopja, zemljišča itd.). Kjer predpi-
suje občinski red za odčitjev občins-
kega premoženja sklepa dvetretjinske
večine občinskega odbora, so ti brez-
vestni ljudje lovili svoje nevedne ob-
činske odbornike za podpis po hi-
šah, potem pa sestavili zapisnik ob-
činske seje po potrebi v župnišču ali
pa za mizo v gostilni. Nihče v občini ni
vedel, kdaj in kje se vrše seje občins-
kega odbora, ki so po zakonu javne in
ima na vse vsakdo pristop. Da lahko
sliši o čem in kako skleno. Skrivali so
se klerikalni občinski odborniki po ku-
hinjah župana ali po župniščih in pri-
rejali posvetovanja na skrivnem kot
organizirana tatinska družba. Ta no-
svetovanja so imenovali »seje občins-
kega odbora«. Klerikalni župan ni
imel nobene moči, o vsem v občini je
odločal župnik ali kaplan ali sicer kak
Šusteršičev podrepanik. Zato se je v to-
likih občinah dogajalo, da je prehajalo
občinsko premoženje v last mrtve ro-
ke, da so klerikalni občinski odbori
vrgli tako ogromne svote v žrelo av-
strijskega vojnega erarja, da je mogel
dlje časa nadaljevati vojno, da je do-
bival častno meščanstvo in občanstvo
izdajalec Šusteršič, da se je porabljal
denar občinskih ubožev in šol za av-
strijska vojna posojila, da so se dogaja-
le poverebe iz občinske blaginje itd.
itd. Pri tako urejenem občinskem go-
spodarstvu se seveda morali skriva-
ti brezvestnosti kot škurki! Nevedni
klerikalni občinski odborniki in sveto-
valci so bili slepo orožje v rokah tih
brezvestnih klerikalnih voditeljev. Ko
je prišlo čiščenje in je bilo treba oddati
občino iz rok, se je zgodilo, da je iz-
javil klerikalni občinski gospodar, da
nima zapisnikov, ker da so jih kure
razpraskale in veter odnesel. Preiskava
pa je dognala, da manjka v občins-
ki blaginji 10.000 kron, katere mora
sedaj vrniti odlični klerikalni veljak!
Ni čuda, da se povsod klerikalci ta-
ko hote revizije občinskih računov in
iskušajo pregovoriti nove občinske od-
bornike, naj je ne zahtevajo, ker bi
povročila občini stroške.

Telefonska in brzojavna poročila.

Iz seje ustavotvorne skupščine.

— d Beograd, 18. junija. Današnja se-
ja konstituirala se je otvorila ob 9.30. Prvi
je govoril posl. Radović (demokrat) o
VIII. oddelku ustave, ki je na dnevnem re-
du. Govornik obžaluje, ker v debati o tem
oddelku, ki je velike važnosti za državo,
ne sodeluje več strank opozicije. Poudarja,
da ni opozicija napram vladnemu načrtu
stavila svojega predloga, temveč več na-
sprotujočih predlogov. Na ta način ni
moglo priti z opozicijo do sporazuma. Sli-
čne težkoče je imela vsaka nova država.
Navajal je nato interesantne primere iz
zgodovine uedinjenja Italije. Pravi, da bi v
hrvatski vladni ustavni načrt je imel na-

sprotnikov, ako bi slučajno Zagreb bil naša
prestolnica in ako bi bil tukaj naš kralj. H
koncu je poudarjal, da je treba kljub vsem
težkočam iti naprej, da se ustvari temelj za
uedinjenje naše države. — Za njim je go-
voril socialni demokrat dr. Korun o čl.
95 in zagovarjal čim večjo samoupravo po-
sameznih enot. — Z njegovim govorom je
bila zaključena lista govornikov v imenu
parlamentarnih skupin in bi imel govoriti
narodni socialist posl. Brandtner. Ker pa je
bilo v zbornici premalo poslancev, se je na
stavljeno predlog seja zaključila ter napo-
vedala prihodnja za sredo ob 9. dopoldne.

Albanska federacija.

— d Beograd, 18. junija. Pres-
buro poroča iz Skadra: Kakor se jav-
lja iz Tirane, bo albanska skupščina
reševala vprašanje o razdelitvi
Albanije v tri popolnoma avtonom-
ne province. Severna Albanija naj

bi imela za središče Skader, srednja
Albanija Elbassan, južna pa Berat.
Vse tri province naj bi tvorile med-
sebojno zvezo pod imenom: Al-
banska federacija.

Kongres tretje internacionale.

— d Moskva, 17. junija. Kon-
gres tretje internacionale ne bo
otvorjen pred 18. t. m., ker še niso
dospeli vsi delegati. Med tem se
bavi pet komisij z glavnimi vpraša-
nji, ki se tičejo svetovnega položaja,
taktike, vprašanja organizacije,
vprašanja Trade Uniona in poročila
iz izvrševalnih komitejev. Norve-
ška delegacija je že imenovala svo-
je govornike ter je v sporazumu s
frnsko sklenila, da bosta obe dele-
gaciji nastopili skupno.

glasovanja in 29 članov s posveto-
valno pravico. Avtonomne republi-
ke bodo imele svoje posebne dele-
gacije.

— d Lyon, 18. junija. Položaj v
Gornji Šleziji je neizpremenjen za-
radi trmoglavosti sveta dvanajsto-
rice in generala Höferja. Zavezniki
so soglasnega mnenja, da se tako
stanje ne more dovoliti. Poslanika
Francije in Anglije sta včeraj stori-
la zaradi te zadeve demarš v Ber-
linu, vendar pa se je zopet pojavilo
pangermansko mišljenje, ki dobiva
podporo tudi od vlade, kakor se zdi.
Odgovor na to demarš je dal nem-
ški zunanji minister v taki obliki,
kakor da bi bil v tej zadevi inspi-
riran od časopisne polemike

Anglija in malazijsko vprašanje.

— d Beograd, 18. junija. Pres-
buro poroča iz Pariza: Očividno je,
da se lord Curzon namerava spo-
razumeti z Brindom o skupnem
postopanju Anglije in Francije v iz-

točnem vprašanju. Znano je, da v
angleškem kabinetu ne soglašajo
mnenja o tem, kako politiko naj vo-
di Anglija v Mali Aziji napram Gr-
ški in Turčiji. Lloyd George se na-

Karlu Jakinu iz Gor. Cerovega. Ra-
njen je na nogah. Vsi trije se zdravijo
v goriški bolnici. — Nad Gorico je le-
tal s svojim zrakoplovom neki Paulin.
Jemal sboj pasazirje, ki so mu pla-
čevali za polet trajajoč 20 minut, 80 do
200 lir, kakor se je pač hotel kdo vo-
ziti; ali čisto mirno, ali pa s prevra-
čanjem kozolcev. Delal je dobro kupčje.
Iz Gorice je šel v Cervinjan, 13. t.
m. — nesrečen dan — pa je padel svo-
jim zrakoplovom na polje. Z njim sta
bila v zrakoplovu njegova zaročenka
Oliva Bonati in neki vojak, ki sta ob-

ležala mrtva, zrakoplovec pa leži z
zlomljeno roko v bolnišnici v Palmi-
novi. Dame v Tržicu so poklonile le-
gionarjem, ki so služili na Reki dal-
matinsko zastavo. Tenente Santo Ste-
fano je ob tej priliki predstavil neka-
tere še neodrešene legionarje z otoka
Krka, se spominjal mučenštva dalma-
tinskih sorojakov in z vnesenim besed-
nami prisegel, da bo zastavo vedno
branil in da jo nekega dne postavi na
dalmatinskih tleh! Vedno italijanska
gonja proti Jugoslovenom!

Dnevene vesti.

v Ljubljani 20. junija 1921.

— Iz seje deželne vlade. Provi-
zorni koncipisti Stanko Mašič, Fran
Levičnik, dr. Anton Megušar, Ivan
Šubic in Ivan Mlač se imenujejo za
okrajne komisarje, prov. koncipisti
Bogomir Kobal, dr. Alojzij Trstenjak
in Janko Osojnik pa za definitivne
vladne koncipiste. Sprejme se naredba,
s katero se razpušča komisija za upravo
kranjske deželne imovine. Njeni posli
se izročijo poverjenstvu za notranje
zadeve. Inž. agr. Fran Mikuz se po-
makne v IX. činovni razred. Odobri se
novi posejski red, ki vpoštevata težnje
poslov, kakor to zahteva socialna
pravičnost. Mesto začasnega upravitelja
študentskega obrata v Rogaski Slatini
se podeli Jaki Šosterju, trgovcu v
Celju.

— »Brat bratu nož v srce!«
Klerikalci bi utajili, ako bi to šlo,
tudi zvezdo z neba. Tako hoče se-
daj »Slovenec« utajiti oni zloglasni
govor dr. Natlačena pred deželnim
dvorcem, ki je in ostane eden naj-
ogabnejših dokumentov klerikalne-
ga petolizništva in klerikalne proti-
srbske gonje med Slovenci, — večni
madež na stranki in onem, ki ga je
govoril. Ako ni res, kar se možu
očita, naj toži. Naj pokaže, da ne
zna biti samo junak v ščuvanju na
poboj bratov Srbov pod habsbur-
ško zaščito nego tudi zdaj, ko mu
je ta patronanca — upamo, da za
vedno — odpadla. Le korajžno izza
plota na dan, — kakor takrat!

— Revidirana stanovanjska na-
redba. Dasi nimamo še avtentične-
ga besedila revidirane stanovanjske
naredbe, ki je izšla v službenih no-
vinah ter velja za vso kraljevino,
izvzemši Srbijo in Crno goro, jo
smatramo temeljem došlih časopis-
nih vesti za najemnike še za manj
sprejemljivo kot prvo in zato za
prenagljeno. Uveljavi naj se načelo,
da se predvojna stanovanjska
najemščina zviša štirikratno, t. j.
vsota v kronah se poslej plačaj v
dinarjih. Najemnik pa mora vrhu
tega trpeti še doklade za občino in
podobna bremena. Za najemnike,
ki imajo 60.000—100.000 K letnih
dohodkov, naj je dopustno šest-
kratno zvišanje stanarine, plačeval-
ne julija meseca 1914. l. K temu pa
pridejo menda še občinske in druge
doklade. Pri najemnikih z letnimi
100.000 K naj ima gospodar povsem
svobodno roko. Prav tako pa naj
ima gospodar povsem svobodno ro-
ko glede višine najemščine za po-
slovne prostore. Edino pri onih na-
jemnikih, ki so ekonomsko slabi, ki
žive le ali pretežno od stalne plače
ali imovine, se sme najemščina zvi-
šati največ za trikratno najemščino
julija 1914. Nova, revidirana stano-
vanjska naredba je torej za najem-
nike še neugodnejša kot je bila
preklicana. Uvaja se razlika med
dohodninskimi vrstami, kar bo iz-
zvalo sovražnosti in preziranje med
raznimi stanov in poklici, katego-
rijami itd. Tudi solidnim hišnim
posestnikom bo naredba neprijet-
na, ker bodo morali iskati davčnih
ovaduhov, da bodo stranke glede
dohodkov nadzirali. Letni dohodek
100.000 K pomenja danes pri nas,
kjer so moka, premog, meso i. dr.
najdražji in kjer so zaslužki rela-
tivno najnižji, za srednje stanove
faktično eksistenčni minimum. Si-
cer pa se k temu vprašanju še vr-
nemo, ko prejmemo uradno bese-
dilo naredbe.

— Vidov dan in šolski sklep. V
torek 28. junija t. l. proslavilo ob
sklepu šolskega leta vse šole po me-
stih tudi Vidov dan, na deželi pa ta
narodni praznik na običajni način, t.
j. z mašo in predavanjem o pomenu
dneva.

— Ambulatorij za jetične se ba-
je namerava zgraditi na Mirju v nepo-
sredni bližini nove tehnike in višje
obrtne šole. Če je to res, potem kar
najodločnejše protestiramo, da bi se tak
zavod zgradil sredi mesta in to poleg
šol, kamor zabaja naša nadebudna
mladina. Tak zavod spada na izoliran
kraj daleč izven mesta. Da smo v tem
oziru na čistem, prosimo takojšnjega
pojasnila od merodajne strani.

— Uradne ure poverjenika za jav-
na dela. Uradne ure bo imel poverje-
nik za javna dela dipl. agr. A. Jamnik
in sicer v četrtek dne 23. t. m. v Liti-
ji, v ponedeljek dne 27. t. m. v Novem me-
stju v četrtek dne 30. t. m. v Crnomlju,
v ponedeljek dne 4. julija v Mariboru
in četrtek dne 7. julija v Kočevju. V

vsakem teh krajev bo sprejemal stran-
ke na krajnem glavarstvu od deveto
do trinajste ure.

— Izjava. Prejeli smo to-le izjavo
s prošnjo, da jo priobčimo: V letu 1921
po Kr. rojstvu, dne 21. t. m. slovesno
izjavljam, da izstopam s tem dnem
javno iz katoliške cerkve, iz katere
sem že itak davno izstopil. Anton
Podbevšek, pesnik.

— Špilje - Ljutomer. Maribor-
Celovec. Dne 20. junija t. l. se odprli
direktni osebni in tovorni promet iz
Maribora preko Špilj in Radgone v
Ljutomer, dalje preko Dravograda,
Labuda v Avstrijo in iz Maribora
čez Prevalje v Celovec. Na progi
Maribor - Ljutomer vozi vlak
70/1821 z odhodom iz Maribora ob
6.11 in prihodom v Ljutomer ob
10.19, ter vlak 74/1827 z odhodom iz
Maribora ob 19.15 in prihodom v
Ljutomer 23.34. V nasprotni smeri
vozi vlaka 1824/73 z odhodom iz
Ljutomera ob 8.55 in prihodom v
Maribor ob 13.22 ter vlak štev.
1826/77 z odhodom iz Ljutomera ob
16.47 in prihodom v Maribor ob
20.52. Na progi Maribor - Celovec
vozi vlaka 411/425 z odhodom iz
Maribora ob 5. in prihodom v Celovec
ob 11.07 in vlak štev. 413/429 z
odhodom iz Maribora ob 15. in pri-
hodom v Celovec ob 20.59, v na-
sprotno smer vozi vlaka štev.
420/414 z odhodom iz Celovca ob
6.23 in prihodom v Maribor ob 12.25
ter vlak 424/416 z odhodom iz Ce-
lovca ob 14.17 in prihodom v Mari-
bor 20.45.

— Dopusti učiteljstvu za iz-
obrazbo v glashi. Višji šol. svet. je
dovolil učitelju Jos. Brnobiču v
Ljubljani, nadučitelju Ivanu Primo-
žiču v Mekinjah pri Kamniku in uč-
teljici Angeli Trostovi v Vodcah,
študijski dopust za izobrazbo v
glashi na konservatoriju »Glasbene
Matice« v Ljubljani in sicer do kon-
ca šolskega leta 1922—23.

— Akcijske družbe, pridobitne
zadruga in — učiteljstvo. Učitelji ki
hočejo biti udeleženi pri teh družbah
ali zadrugah kot člani upravnega
sveta ali odbora, si morajo izposlo-
vati odslej dovoljenje višje šolske
oblasti.

— Davek na poslovni promet
je smatrali glasom poročila Jugoslov.
Lloyda po sklepu ekonomske finanč-
nega komiteta za režijsko postavko. V
poslovnem letu dejansko plačani davek
na poslovni promet pri industrial-
nih podjetjih, ki polagajo javno raču-
čune, je smatrali za režijsko postavko
(odbitok) in ga vsled tega ni prišteti
čistemu dobičku podjetja, kateri služi
kot temelj za predpis posebne pridob-
nine. Vprašanje, ali je davek na po-
slovni promet odbitna postavka ali ne,
je za podjetje življenjskega pomena.
Gospodarske korporacije naše so opo-
zorile svoj čas na to okolnost. Akcija
je torej imela uspeh.

— 50% naplačilo (surtaxe) za
blago iz Nemčije nabavljeno, je od-
pravljeno.

— Nova banka v Mariboru se
snuje glasom poročila Jugoslov. Lloyda
in trgovskih krogih. Med projektanti je
prejšnji ravnatelj Mariborske eskomptne
banke. V Mariboru poslujejo sedaj po-
družnice Ljubljanske kreditne banke,
Jadranske banke, Zadruga gospodarske
banke v Ljubljani, Centralne banke
(hrvatska banka), nadalje ima v Mari-
boru svoj sedež Mariborska eskomptna
banka, istotam se nahaja še doslej ne-
nacionalizirana filijalka avstrijske Anglo-
banke.

— Izprememba naše izvozne ca-
rinske službe, ki je sklenjena, se tiče
dopuščenja izvoza 5000 lahkih konj,
goveje živine brez razlike teže in sta-
rosti izvzemši brejih krav, lignita in
premoga. Znižana je carina za konje,
govedo, svinje, sveže in predelano me-
so in slanino. Izvoz lignita je svobo-
den, izvoz premoga v kosih pod 80 mm
in prahu je svoboden, premog plača
sicer 100 dinarjev za 100 kg.

— »Krščanski nauk« v Mostah.
Včeraj popoldne so prišli ljudje od kr-
ščanskega nauka vsi besni in divji.
Kričali so moški in ženske: proč z li-
beralci, ne pustimo, da bi tako delali
z nami, proč z vlado, ki dela proti veri,
tudi če teče kri, hočemo braniti svojo
cerkev, itd. Kazali so na ljudi, ki niso
njihovega mišljenja, »glej ga, ta je tudi
eden tistih« itd. Tako so se obnašali
divje ves popoldan. Pričenja se po
cerkvah nova velika gonja, politični
zhodi se vrše v cerkvah, hujša se in
in draži. — Kristusov nauk je zbežal
iz cerkva. Le tako naprej! Bodo že vi-

g Kmetijski in gospodarski tečaj. Prošnje za učiteljska tečaja na kmetijski šoli na Grmu in na gospodarski šoli v Marjanišču v Ljubljani naj se predložijo potom dotičnega šolskega vodstva. Prošnje ni treba kolektivati in je vse potrebne podatke navesti brez priloge, kar naj prosilci upoštevajo.

g Razpisani ste mesti uradnih živinozdravnikov pri okrajnem glavarstvu v Logatcu in Radovljici. Natančnejše določbe so razvidne iz razpisa v »Uradnem listu«.

g 50% doplačilo odpravljeno. Beograd, 17. junija. Kakor doznava vaš dopisnik iz zanesljivega vira, je 50% doplačilo na uvoz iz Nemčije odpravljeno.

g Državna žrebarna na Selu pri Ljubljani razpisuje službo podkovskega mojstra. Natančnejši podatki se razvidijo v »Uradnem listu« št. 67 od ponedeljka, dne 20. t. m.

Praški velesemenj.

Izdelovanje kovin. Železarska obrt s 31 visokimi pečmi in letno izdelavo milijon 700.000 ton surovega železa ima svoja sredstva posebno na srednjem Češkem, na se-

verovzročnem koncu Moravske in na srednjem Slovaškem. Surovo železo izdelava 19 letaren in 15 livaren. Velika večina se izdelava v takozvanih Martinskijh pečeh. Iz surovega železa se dalje izdelujejo v mnogostevnih tovarnah lopate, cevi, vijaki, pile itd. Na posebni višini stoji izdelovanje mehanične konstrukcije s svojimi sredstvi v Pragi, Brnu, Plzni, Moravski Ostravi in Bratislavi. Tu se izdelujejo najraznovrstnejši stroji, posebno za tovarne sladkorja, piva in liha. Ravnotako znamenita je tudi izdelava lokomotiv in vagonov. Na najboljšem glasu so dalje osebni in tovorni avtomobili, kakor tudi motorni plugi »Praga« in »Excelsior«, ki so posebno sposobni za preoravanje vsled vojske opustošenih pokrajin. Naši poljedelski stroji so znani po celem svetu in se izvažajo kljub ameriški konkurenci povsod. Znamenita je elektrotehnična obrt in izdelovanje drobnega železnega blaga, od katerega se nahaja 80% nekdanje Avstro-Ogrske v Češkoslovaški republiki. In izvažajo štiri petine vseh izdelkov. Konečno opozorimo še na izdelovanje gumbov, katero izvažajo devet desetink v inozemstvo. V 94 obrtnih se izdeluje letno 400 vagonov bisernastih, roženih, galitovih gumbov, dalje gumbov iz raznih kovin in surovin. Češkoslovaška republika ima izmed

vseh srednje - evropskih držav najlepše urejene notranje in gospodarske razmere, kar se tudi iz kurzov tujih menjav dobro razvidi. Aktivna trgovinska bilanca je presenetljivo cel svet in z naglimi koraki hiti mlada republika k razvoju na gospodarskem polju. Praški sejem obsega najraznovrstnejše industrije, kar je iz sledečega štetja razvidno: Število razstaviteljev v l. 1920: 1930, število obiskovalcev 80.000; v l. 1921: 2543 razstaviteljev in 127.000 obiskovalcev.

Svetovna stagnacija, katero smo občutili tudi v češkoslovaški republiki je imela, kar se trgovine tiče, tudi na praški sejem neugoden vpliv. Na drugi strani pa je bil moralni uspeh tako velik, da je prvič z njim potreba Praških sejmov, o katerih so se tuji nakupovalci zelo hvalevredno izrazili, zagotovljena, in drugič podan jasen dokaz, da je Praga po mnenju tujcev središče srednje-evropske trgovine in ima vsled tega veliko prihodnost. Prostor, na katerem se sejem vrši, leži zelo ugodno v najbližji bližini romantične Prage na koncu električne postojnice. Tramvajski vozovi k sejmščini so za čas velesejmov posebno pomnoženi.

Iz razstavnih palač so najglavnejše obrtna palača, katera iznaša 12.000 kva-

dratnih metrov razstavne ploče, potem palača za stroje s 4000 kvadratnimi metri, zlatarski paviljon in deset drugih stavb, katere znašajo skupaj 30.000 kvadratnih metrov pokrite plošče. Namerava se postaviti še več daljših paviljonov, kateri naj s časom izpremenijo Prago tako rekoč v trgovsko, na obeh bregovih Moldave ležeče mesto.

Razstavljene izdelke so razdeljeni v sledeče oddelke: I. Stavbna industrija. II. Železarska obrt in kovine. III. Elektrotehniška. IV. Lesna industrija. V. Tkanina. VI. Konfekcija. VII. Galanterija. VIII. Usnje. IX. Steklo in porcelan. X. Umetnost. XI. Kemija. XII. Prehrana. XIII. Godala. XIV. Igrače. XV. Sport. XVI. Grafika. XVII. Dragulji in zlatina. XVIII. Mešana skupina.

Raznoferost.

* Curih, mesto milijonarjev. Kakor poročajo iz Švice, je v mestu Curihu največ vojnih milijonarjev. Leta 1912. je stanovalo v Curihu samo 90 milijonarjev, danes pa jih je 344. Med njimi je 22 takih, ki imajo nad 20 milijonov frankov.

* Esperantski kongres v Pragi. Od 31. julija do 6. avgusta t. l. se bo vršil v Pragi

13. svetovni esperantski kongres, za katerega so se prijavili udeleženci iz vseh koncev sveta. Med drugimi bo govoril na kongresu tudi profesor na Sorbonni, Charles Richet.

Glavni urednik:
Rasto Pustoslavšek.
Odgovorni urednik:
Božidar Vodeb.

Proda se dobro ohranjeno leto staro, malo rabljeno, znamenito »Waffenrad« in avtomatni gramofon. Hresova ulica št. 8, pritličje, levo, J. G. 4228

Fornir.

Proda se 1500² čevljev prvovrstnega orehevega fornirja, cena 250 — 300 K kvadratni čevljev. Poizve se: Sv. Petra cesta št. 20, pri g. Petku, od 12 — 1 ure. 4234

80 m³ okroglega smrekovega lesa na žagi ležečega se odda. Zaga se takoj po zahtevi. Ponudbe pod »A. B. C/4242« na uprav. Slov. Naroda. 4242

Kakršen gospod, tak sluga.

Velesanimiva burka iz vojaškega življenja. Vprizarja se z velikim uspehom na številnih odrih.

Cena K 9.

Dobi se v Narodni knjigarni v Ljubljani, Prešernova ul. št. 7.

Tužnim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš preljubljeni soprog, oče in stari oče, gospod

Franc Potočnik

previden s sv. zakramenti za umirajoče dne 18 t. m. v Gospodu zaspal.

Pogreb predragega pokojnika se bo vršil iz hiše žalosti na pokopališče na Koroško Belo 20. t. m. ob 5. uri popoldne. Naj mu bo ohranjen blag spomin!

Koroška Bela, dne 19. junija 1921.

Marija, soproga, Marija, Franco, Janko in Josip, otroci.

Brez posebnega obvestila.

V najgloblji žalosti naznanjamo, da je naš iskrenoljubljeni oče, stari oče in tast, gospod

Anton Ulrich

danes, dne 18. t. m. ob pol 8. uri zvečer po kratkem trpljenju v 70. letu svoje dobe mirno v Gospodu zaspal.

Truplo nepozabnega blagopokojnika se bo preselilo dne 21. junija ob 4. uri iz mrtvašnice deželne bolnice, na pokopališče k Sv. Križu.

Večni pokoj njegovi duši in blag mu spomin!

V LJUBLJANI, dne 18. junija 1921.

Jelka dr. Bretlova, Mara Heinicke, Rezi Heinicke, Emilija Loeser, Štefanija Fink, hčere. — Anton, Josip, Karl, Robert, Mirko, sinovi.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Potrti neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš iskrenoljubljeni soprog, predobri in skrbni oče, brat in stric, gospod

Valentin Mrak

posestnik in gostilničar,

v ponedeljek dne 20. t. m. ob 2. ponoči, po kratki mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v torek, dne 21. t. m. ob pol 6. pop. iz hiše žalosti Rimska cesta št. 4. na pokopališče k Sv. Križu.

Priporočamo rajnekega v molitev in blag spomin.

V Ljubljani, dne 20. junija 1921.

Antonija Mrak, soproga.

Valentina, Ivan, sinova.

Miel, Draga, Berta, hčere.

Franz in Andrej Mrak, brata.

Mostno tehcnico

že rabljeno a v dobrem stanju, kupim takoj. Ponudbe na Srebotnjak, lesna industrija, Sv. Peter, Sav. dolina. 4251

Velika zaloga: dvokolesa, otroški vozički, šivalni in razni stroji, pnevmatika in vsakovrstni deli. F. Batjot, Ljubljana, Stari trg 28. Sprejme se v polno pocravo, za emajliranje z oguljem in poniklanje: dvokolesa, otroški vozički, šivalni in razni stroji in deli. Mehanična delavnica, Karlovska cesta 4. 4245

Potnik za sukneno in manufakturno stroko se išče za Jugoslavijo, posebno za Slovenijo. Ponudbe z navedbo referenc na Wenzel Hofmann, Linz (Donau). 4245

Jščem dobro, pošteno kuharico, ki zna dobro kuhati in opraviti, ljubi ter v redu držati vsa hišna dela. Nastop takoj. Ponudbe na Grozdč Bjelevar, Hrvatska. 4247

Stavbena parcela

v Kozeljci se pod zelo ugodnimi pogoji proda. — Poizve se v upravnistvu Slovenskega Naroda. 4233

Preklc.

Podpisani preklcjem vse neutemeljene obremenitve proti nared, vod. Karžu.

Ljubljana, dne 20. 1921.

Anton Mikulč.

Išče se mesečna soba

za eden ali dva poletna meseca z dvema posteljama, ako tudi brez perila. Ponudbe pod »Poletje 4230« na upravo Slov. Naroda. 4230

Na prodaj dve kompletne postelji

s peresnimi in navadnimi žimnicami, blazinami in prešitimi odejami (kovrči). Kje, pove uprav. Slov. Naroda. 4237

Mesečno sobo

v Ljubljani ali na periferiji išče zakonik par brez otrok za takoj. Cenj. ponudbe na inž. Dedek, tovarna vozov. Keršič, Spodnja Šiška. 4240

Stanovanje. Mesečno sobo išče mlad stavebeni tehnik, če mogoče s kuhinjo, brez vsake sobne opreme. Naslov pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 4235

Popravila!

raznovrstnih tvari, mlinskih in vseh drugih strojev in naprav iz vrste strokovnjaške in točno »BISTRA«, kovinska industrija, Domžale. 4182

Išče se za 1. juli ali takoj čista, mehilirana soba v električno razsvetljavo proti dobri najemini. Ponudbe pod »Čisto/4195« na uprav. Slov. Naroda. 4195

Lepo mesečno sobo

s posebnim vzhodom, po možnosti z uporabo kopalnice, išče proti dobremu plačilu mlad podjetnik Ljubljancin. Ponudbe pod »Stalen dom 4121« na upravo Slov. Naroda. 4121

Iščemo črtača

(Rastierer) za takojšnji nastop proti dobri plači. Cenj. ponudbe na tvornico trg. knjig in zavod za črtanje M. R. Radušek Zagreb, Mažuraničev trg br. 11. 4212

Državna bolnica v Sarajevu potrebuje 2 poštene in sposobne kuharici.

Nastop službe takoj. Potanke informacije pri upravi imenovane bolnice.

Proda se majhna

enonadstropna hiša.

Poizve se: Rožna dolina, gostilna pri »Čehu« 4215

Kolarski pomočnik

se takoj sprejme. Daljnja pojasnila daje Rudolf Anderl, trgovec v Ormožu. 4218

Gospodična

se želi izobraziti v kuhinjstvu, najraje v privatni hiši. Pripravljen je pomagati domača dela in plača po dogovoru. Ponudbe pod »Privatna hiša 4220« na upravo Slov. Naroda. 4220

Sprejme se več

mehanikov

za dvokolesa in otroške vozičke. F. Batjot, Ljubljana, Karlovska c. 4. 4221

Trgovina

z deželnimi pridelki, moko in špecerjskim blagom na debelo in drobno zelo dobro vpeljana v prometnem obsejnem kraju Slovenije, ob glavni cesti, se radi družinskih razmer takoj odda. Prodajalca z velikim skladiščem je sedaj v najemu. Potrebna glavica 400.000 K. Naslov pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 4126

Sobo išče

boljši soliden gospod za 1. julij v bližini postje. Ponudbe pod »Boljši 4107« na upravo Slov. Naroda. 4107

Po zelo ugodni ceni

se prodasta 2 kotla (Tutardampfer) 80 in 100 litrov. Istotam se prodaja različna kuhinjska oprema. Poizve se Židovska ulica št. 6. 4225

Družabnika

(kompanjona) iščem za trgovino z manufakturno. Lokal pripraven. Ni treba tekočega kapitala, samo garancijo do 60.000 K. Začetek takoj mogoč. Ponudbe pod »Družabnik takoj 4196« na upravo Slov. Naroda. 4196

Kavarniška blagajničarka,

zanesljiva, samostojna moč, z letnimi spricjavami, se sprejme. Pismene ponudbe s prepisom spricjav (priloži naj se slika in stavilo pogoj), je oddati na poštni predal št. 27, Ljubljana. 4192

Ruska književnost.

Tražite glenike ruskih originalnih knjig od Češkejugoslovenske naklade J. Herejk, Zagreb. 4232

Prodaj hišico

v sredini mesta z vrtom za 40.000 K, oziroma celo poslopje z lepim zelenjadnim in sadnim vrtom za 160.000 K, Mirna solinčna lega. Stanovanje 1. novembra 1921. Polje, Reber št. 13. 4249

2 meblor. sobi se odda

za dobo 2 mesecev. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 4226

Prodaj

nov, lep voz na dva sedeža (izredno lepo delo), rabljen voz na dva sedeža, voz na peresih (zapravljivec). Vozovi se ogledajo pri Janes Zorman, Sp. Šiška Celovška cesta 91. 4227

Trgovski pomočnik,

mešane in papirne stroke, več slovenskega, hrvaškega in nemškega jezika, išče službo. Sprejme tudi kako drugo primerno službo. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 4238

Nagrobni spomeniki,

grobnice, mavzoleji, marmorne nastave plošče vseh barv za oporave in strojarje, luksuzni izdelki in dekoracije, kipi in portreti po fotografiji, cerkvena dela, kot vsa stavbena dela.

Kamnoseška industrija Alojzij Vodnik, Ljubljana. Ustanovljeno l. 1860.

Knjigovodja,

popolnoma samostojen, zanesljiv, bilancist, več slov. in nemšk. jezika, se sprejme pri večjem tovarniškem podjetju. Pismene ponudbe s prepisi spricjav je vpsolati na Ljubljano, poštni predal 9.

Edina razprodaja vseh vrst specialnega

MAVCA - GIPSA

za celo kraljevino SHS. Tvornice: Stanz, Kindberg, Semering, Schottwien, Puchberg, Aussewiese etc. nudi po najnižjih cenah iz svojih zalog: Ljubljana, Osijek, Novi sad, Zemun. Kosta Novaković, veletrgovina mavca Ljubljana, Židovska ul. 1.

Prostovoljna javna dražba.

Proda se posestvo tik cerkve v Zalogu okr. Kamnik na Gorenjskem, obstoječe iz hiše, gospodarskih poslopij, travnikov, gozdov in njiv.

Dražba se bo vršila dne 25. junija na licu mesta.

Natančnejša pojasnila pri notarju v Kamniku ali pa pri A. Kranjc, Ljubljana Stara pot št. 15. 4248

Oglas.

Nabavka 20.000 kg petroleuma za Drav, divizijsko oblast,

Pozivajo se vsi zainteresirani, da podnesu svoje pismene ili usmene ponude 25. juna ove godine do 11 časova pre podne bilo intendanturi Drav. div. obl., bilo Komandantu Vojnog okruga u Mariboru, pošto će se toga dana zaključivati pismena direktna pogodba za isporuku 20.000 kg petroleuma. Predaja franko Intendantsko skladište Maribor u sudovima (bačvama ili malim kantama) ponudjaca, predaja 15 dana po odobrenju pogodbe.

Izmedju svih interesovanih vršice se užja pogodba licitiranja. Uslovi stoje na uvidjaj kod Intendanture Dravske divizijske oblasti i Komande Vojnog okruga u Mariboru.

Primaju se ponude od 1.000 kg pa na više. Ponude snabdevati sa taksom od dva dinara.

Kavcija 10%, od vrednosti isporuke a za strane državljane 20%.

Dravska divizijska oblast E. broj 9145. 4239

Prostovoljna sodna dražba nepremičnin.

Na predlog lastnic Josipine Christof v Ljubljani in Antonije Vršec v Zagrebu, bo

27. junija 1921, ob 9. uri zjutraj

s sklepom okrajnega sodišča v Ljubljani z dne 11. junija 1921, Ne l 164/21-1 dovoljena prostovoljna dražba posestva vlož. št. 236 kat. obč. Poljansko predmestje, obstoječe z parc. št. 156 hiše št. 7. na Domobranski cesti v pisarni notarja dr. Andreja Kuhurja, Kolodvorska ulica št. 3.

Zemljišče je cenjeno 645.030 K; izključna cena znaša 500.000 K in se pod isto ne prodaja.

Vadija je položiti 50.000 K v gotovini ali v pupilarnih vrednotnicah.

Rok za nadponudbo znaša 10 dni. Izkupilo je plačati pri sodišču v 14 dneh.

Vknjiženim upnikom se pridržuje njihove pravice brez ozira na prodajno ceno.

Dražbeni pogoji so na vpogled pri notarju dr. Andreju Kuhurju v Ljubljani.